

A-klinikkasäätiön lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Viite: lausuntopyyntönnö 1.10.2024 HE 106/2024 vp

A-klinikkasäätiö kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto liittyen hallituksen esitykseen alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain muuttamisesta. Alkoholiverotus on keskeinen väline alkoholihaittojen vähentämisessä ja kansanterveyden edistämässä, ja säätiö tukee hallituksen pyrkimystä korottaa väkevien alkoholijuomien valmisteveroa.

Säätiö kuitenkin näkee tarpeelliseksi laajentaa veronkorotukset koskemaan laajemmin kaikkia alkoholijuomia, jotta koko alkoholin kulutusta saadaan tehokkaammin vähennettyä ja alkoholihaittoja torjuttua.

Veronkorotuksen kohdentaminen ja laajuus

Hallituksen esityksessä väkevien alkoholijuomien ja tiettyjen välituotteiden valmisteveroa esitetään korotettavaksi vuosina 2025–2027 kuluttajahintaindeksin mukaisesti. Tämä on askel oikeaan suuntaan, mutta verotuksen vaikutus jää puutteelliseksi, jos se kohdistuu vain näihin tuotteisiin. Veronkorotuksen tulisi koskea kaikkia etyylialkoholijuomaryhmiä ja myös mietoja alkoholijuomia.

Alkoholipitoisuuden kasvattaminen ei ole ainoa riskitekijä; myös miedot juomat, kuten olut ja siideri, voivat edistää runsasta kulutusta ja alkoholihaittojen kasvua, erityisesti nuorten keskuudessa.

Nuoret ja juomasekoitukset

Esityksen mukaan alle 10 tilavuusprosentin etyylialkoholipohjaiset juomat jäisivät veronkorotuksen ulkopuolelle. Tämä huolestuttaa A-klinikkasäätiötä, koska nämä juomasekoitukset houkuttelevat usein nuoria ja alaikäisiä, mikä on erityinen ongelma, kuten THL on tuonut esiin mm. Suomalaisten alkoholinkäyttötavat 2023 -raportissa.

Juomasekoitusten kulutus on kasvanut voimakkaasti vuoden 2018 alkoholilain muutoksen jälkeen, ja niiden verotuksen keventäminen suhteessa muihin alkoholijuomiin ei tue kansanterveyden tavoitteita.

Sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset

Alkoholin aiheuttamat haitat näkyvät paitsi kansanterveydessä, myös yhteiskunnan taloudellisessa kuormituksessa. Alkoholista aiheutuvat kustannukset, kuten terveysmenot, työpoissaolot ja ennenaikaiset kuolemat, ovat merkittäviä. Finnish

Consulting Groupin laskelmien mukaan alkoholi aiheuttaa Suomelle 1,3 miljardin euron vuosittaiset kustannukset menetetyn inhimillisen pääoman kautta.

THL:n tilastoraportin 2023 mukaan lastensuojelun ja lapsiperheiden sosiaalipalveluiden kustannukset ovat kasvaneet huomattavasti vuosina 2017–2022, erityisesti laitos- ja perhehoidon osalta. Alkoholi on yksi merkittävistä riskitekijöistä, joka johtaa perheiden ongelmien kärjistymiseen ja lastensuojelutoimenpiteiden tarpeen lisääntymiseen. Vuonna 2022 lastensuojelun avohuollon kustannukset olivat yli 850 miljoonaa euroa, ja kasvua on ollut 35 % vuosina 2017–2022.

Laajemmalla alkoholiverotuksella voidaan hillitä näitä kustannuksia ja tasapainottaa valtion taloutta pitkällä aikavälillä.

Yhteenveto

A-klinikkasäätiö tukee väkevien alkoholijuomien valmisteveron korotusta, mutta katsoo, että tehokkaampi ratkaisu olisi laajentaa veronkorotukset koskemaan kaikkia alkoholijuomia, myös mietoja.

Säätiö myös varoittaa, että alle 10 tilavuusprosentin etyylialkoholijuomien jättäminen veronkorotuksen ulkopuolelle voi lisätä nuorten alkoholinkäyttöä ja siten haittoja yhteiskunnalle. Laajempi ja tasapuolisempi alkoholiverotus tukisi paremmin sekä kansanterveyttä että valtion taloutta.

Hannu Jouhki
Toimitusjohtaja
A-klinikkasäätiö sr

Lähteet

[Making the WHO European Region SAFER: developments in alcohol control policies, 2010–2019](#)

[Finnish Consulting Group ja EHYT, Alkoholin kustannukset yhteiskunnalle](#)

[Työturvallisuuskeskus, Numerot puhuvat 2](#)

[THL tilastoraportti 19/2024 Lastensuojelu 2023](#)

[THL tilastoraportti 59/2023 Suomalaisten alkoholinkäyttötavat 2023](#)